

KANSKJE KAN SORG VENDES TIL GLEDE

2. søndag i adventstiden – Søndag 9. desember 2012

Evangelietekst: Joh 16, 21-24

Lesetekster: Jes 2, 1-5; Heb 10, 35-39

Fortellestekst: Joh 14, 1-11

Salmeforslag: (i tilfeldig rekkefølge) 046, 23, 062, 073, 075, 146, 132, 463

Stine Kiil Saga

Kapellan i Haslum menighet

stine_ks@yahoo.no

*Ja visst gör det ont när knoppar brister.
Varför skulle annars våren tveka?
Varför skulle all vår heta längtan
bindas i det frusna bitterbleka?
Höljet var ju knoppen hela vintern.
Vad är det för nytt, som tår och spränger?
Ja visst gör det ont när knoppar brister,
ont för det som växer och det som stänger.*

*Ja nog är det svårt när droppar faller.
Skälvande av ångslan tungt de hänger,
klamrar sig vid kvisten, sväller, glider -
tyngden drar dem neråt, hur de klänger.
Svårt att vara oviss, rädd och delad,
svårt att känna djupet dra och kalla,
ändå sitta kvar och bara darra -
svårt att vilja stanna och vilja falla.*

*Då, när det är värst och inget hjälper,
Brister som i jubel trädets knoppar.
Då, när ingen rädsla längre håller,
faller i ett glitter kvistens droppar
glömmer att de skrämdes av det nya
glömmer att de ångslades för färden -
känner en sekund sin största trygghet,
vilår i den tillit som skapar världen.
«Ja visst gör det ont» av Karin Boye*

Dette diktet står på det som kalles
«Poesi-stien» i furuskogen rundt
Modum Bad, der pasienter, ansatte og
andre turgåere henter påfyll for både
kropp og sinn. Det var en venninne
som gjorde meg oppmerksom på denne
stien da vi diskuterte denne søndagens
tekst under et besøk. Jeg synes det er
et vakkert dikt som uttrykker noe av
ambivalensen som resekteres i denne
søndagens prekentekst. Ja, visst gjør
det vondt når knopper brister, vondt
for det som vokser og det som stenger.

Smerten blir ikke nødvendigvis borte,
men kanskje gleden blir større?

SORG SOM VENDES TIL GLEDE
Prekenteksten fra Johannes starter i
vers 21, men i verset før kan vi lese at
Jesus forteller disiplene at sorgen skal
bli forvandlet til glede. Det er noe av
den samme tematikken som videreføres
inn i prekenteksten der evangelisten
bruker en fødsel til å illustrere sitt poeng.
Nå har jeg aldri født, men jeg lurar
på om det man o"e hører om at all
smerten blir glemt i det øyeblikket man
ser den nyfødte, er sant. Men at det
er en kontrast mellom engstelsen før
fødselen og en glede over et nytt menneske,
er ikke så vanskelig å forestille
seg, uavhengig om man er kvinne og
mor eller ikke. Engstelsen for noe som
venter, kan man i hvert fall fort kjennes
seg igjen i. Men jeg tror det er et poeng
å snakke ordentlig om det å være
i det vanskelige og vonde. For selv om
det er vårt håp og vår tro (og også noen
ganger våre opplevelse) at sorgen kan
forvandles til glede, blir det fort mer
lov enn evangelium. Da jeg studerte i
Sør-Afrika, husker jeg spesielt godt at
en av professorene fortalte om en
bibelstudie
over «Jesus stiller stormen»
med en gruppe Hiv-positive. Gruppen
var opptatt av den reelle opplevelsen
av Guds fravær. Det hjalp ikke at noen
fortalte dem at alt kom til å gå bra, og
at Gud var der, selv om de ikke erfarte
det. Hver enkelt må få oppleve det selv,

og må få lov til å utforske opplevelsen av mørke og fravær.

KORS AV KULER

I leseteksten fra Jesaja, refereres det til Mika 4,2 om sverd som skal smis om til plogskjær og spydene til vingårdskniver. For meg blir dette en viktig stemme inn til prekenteksten fordi jeg vet den gir inspirasjon til fredsarbeid verden over. I Liberia har dette bildet fått fornyet betydning, for med støtte fra det Lutherske Verdensforbundet produserer en gruppe liberianere kors, i ulike størrelser, laget av brukte kuler og patroner. I spissen for håndverkerne med den uvanlige produksjonen står George Togba, som under borgerkrigen ble med i opprørsbevegelsen for å beskytte familien sin. Nå er han fredsaktivist og lever av salget av disse håndfaste bevisene på Liberias vei til fred (sjekk også ut kontekstuell bibelstudie om denne teksten i www.veiertilfred.no)

LITT FRA KOMMENTARENE

Temaet «før/nå og etter» utvikles spesielt i kapittel 16, og dette er også et tema i vår tekst. I v.21 er det snakk om før/nå og etter for den fødende kvinnen. I v.22-23a før/nå og etter for disiplene og i v.23b-24 om å leve mellom før/nå og etter. I kommentarer poengteres det at det skjer en forandring i hvordan Jesus snakker om dette. Når det gjelder kvinnen og disiplene, snakker Jesus med autoritet. Kvinnens engstelse VIL gå over etter at barnet er født og disiplenes sorg VIL forsvinne når Jesus kommer tilbake og ser dem. Mens i tiden mellom før og etter, er han ikke så bastant lengre. Det er også greit å vite at de fleste kommentarene er enige om at Jesus ikke snakker om endetiden, men

SJELENS MØRKE NATT

Det er Sere veier en preken kan gå. Jeg vil utforske tematikken rundt sorg/glede, smerte/nytt liv. O"e unngår vi

lidelsen, fordi det er så ubehagelig, men hvordan kan vi snakke om lidelse som utvikler uten å idyllisere? Min venninne opplyste meg om at helgener o"e har like mange opplevelse av Guds fravær som Guds nærvær. Hun nevnte mystikeren Johannes av Korset (1541-1597), som av mange blir betraktet som ekspert på slike mørke netter. Han skrev diktet «Sjelens mørke natt» og snakker på en annen måte om opplevelsen av Guds fravær/nærvær. Jeg kan veldig lite om Johannes av Korset, men ble fasinert av hans perspektiver rundt å tolke mørket på en annen måte enn det vi er vant til. Han snakker visstnok om det blendende lyset som gjør alt mørkt. Så nær er Gud i det som er vondt og mørkt at man kun ser mørket. Jeg holder fortsatt fast på erfaringen fra Sør-Afrika om å være svært forsiktig med å insistere på at Gud er der når man opplever det motsatte, men kjenner samtidig på at det er spennende å utforske måter å tenke rundt dette på. Særlig i adventstiden.

O JUL MED DIN GLEDE?

Desember er en mørk måned, men adventsiden bringer samtidig med seg lys og forventning. Men vi vet også at mange går inn i denne ventetiden med engstelse. Mange har dårlige erfaringer fra familiehøytider, og jeg tenker at 2.søndag i advent og denne teksten er en inngang til å si noe om akkurat det. Man trenger heller ikke å grue seg til jul, for at denne tematikken blir relevant. Hva er det vi bærer på som skaper engstelse? Slik barnet på et tidspunkt må komme ut av morens mage, tror jeg også det vi bærer på må få komme ut, slik at det ikke blir for stort. Det kan være skremmende å legge fra seg det vi bærer på, for hvem er man uten byrden? Fordi teksten står i adventstiden, er det lett å tenke framover på Jesusbarnet som skal bli født. Gud som ble menneske har kjent smerte og lidelse på sin egen kropp. Til slutt

Gudstjensterforberedelse

en observasjon fra v.22 i prekenteeksten.
«Jeg skal se dere», sier Jesus. Det er ikke disiplene som skal se han, men han som ser oss. Å tro at Gud ser, kan være med å gi mot til å møte smerte og mørke. Også erfaringen av fravær kan vi legge fra oss hos Gud. I Jesu navn.

*Det er så tynt, lyset
Og det er så lite av det. Mørket
er stort.
Det er bare tynne nåler, lyset
i en endeløs natt.
Og det har så lange veier å gå
gjennom så ødslige rom.
Så la oss være varsomme med det.
Verne om det.
Så det kommer igjen i morgen.
Får vi tro
"Bare tynne nåler" av Rolf Jacobsen
(også hentet fra poesi-stien)*